

Mai Világ

Független politikai napilap

Hírközlő és kiadóhivatal
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Telefon: 6-30.

Megalkuvással

vádolja a pesti Az Estben egy miniszterviselt angol lord a romániai Magyar Párt elnökét, azt állítva, hogy a parlament ülésén tett lojális nyilatkozata „kellemetlenül érintette a magyar ügy angliai barátait.” Hosszasan fejtegeti a nyilatkozó ur, hogy a román diplomácia milyen ügyesen használta ki ezt a hűségdeklarációt, amely „csöpögött a lojalitástól és óriási szolgálatot tett a kisantant államainak.” Az angol nyilatkozat még tovább megy. „Vagy őszinte volt a pártvezér nyilatkozata — írja — és akkor ez furcsa fényt vetne az erdélyi magyarok nemzethűségére, vagy pedig csak udvarias és üres formalitás és akkor annak kifejezésre juttatásánál meg kellene maradni az udvarias formalitás határai között. A deklarációt — fejezi be az angol főúr — annak bizonyítására aknázták ki, hogy az erdélyi magyarság maga sem reflektál a Rothermere-féle akcióra, amely tehát szükségtelen és káros.”

Igen sajtóságos, hogy egy miniszterviselt angol politikus ilyenhangnemből beszél egy messze külföldi állam kisebbségi pártjának megnyilatkozásáról és még sajtóságosabb, hogy egy magyarországi nagy lap hasábas címelekkel, vastag betűkkel közli ezt a kritikát, amelynek formája is egészen szokatlan. Az angol politikuson magán még sokkal kevésbé esodálkozunk, mert az angolok megszokták, hogy két részre osszák az emberiséget: angolra és barbárra. Utóbbiakkal szemben minden meg van engedve. Egészen érthetetlen azonban azoknak az önzése, akik alapvető népkisebbségi érdekeinket és bűnök rójják fel a lojális deklarációt. Az erdélyi magyarságnak hátróztan vissza kell utasítania minden olyan kísérletet, amely akármi féle kívülálló politikai kombinációnak akarja alávetni a népkisebbségi érdekeket. Nem csinálhatunk mi olyan politikát, amely az angol lordok váltakozó felfogásait és a mögöttük váltakozó érdekeket kiszolgálja. Mi csak népkisebbségi politikát csinálhatunk és nem adhatjuk oda magunkat útkártyáknak a diplomaták kezébe. A mi számunkra az a fontos, hogy miként tudjuk népkisebbségi szabadságainkat intézményesen biztosítani. Kizárólag ez a szempont döntheti el taktikai lépéseinket is, nem pedig a váltakozó konjunkturák. Tulságosan is messze vannak ők és tulságosan is a saját szemüvegükön keresztül néznek, semhogy bennünket megérteni tudnának. Ennyit a magyarság szempontjából, a megalkuvás és a lojálitástól csöpögés vádjára pedig bizonyára válaszolni fog a Magyar Párt élesen megtámadott elnöke.

Az erdélyi magyar politika éppen eleget sinylódott már azért, mert volt egy irányzata, amely mindig „nagypolitikát” akart csinálni és állítólagos „biztos” értesülések alapján állandóan elszabottálta magát a népkisebbségi munkát. Ennek a politikának exponense a maga őszintelenségéről elég bizonyosságot tett, amikor végül is repatriált, megmutatva, hogy itteni működése alatt is ilyen hátsó célt vezetett a magyarság vezetésében. A népkisebbségi politika nem lehet függvénye semmiféle más politikának, mennie kell a maga rendhíttelen útján, előre. Aki ezt a nehéz kisebbségi politikát meg akarja terhelni „nagypolitikai” megfontolások sulyaival, az rossz szolgálatot tesz az ügynek, amelyet szolgálni vél.

Ujabb tüntetés Párisban, végzetes bombarobbanás Chicagóban

(Páris, aug. 25.) Sacco és Vanzetti kivégzése miatt mindenütt tovább tartanak a tüntetések. A párisi rendőrség messzemenő rendfentartó intézkedéseket tett. Megállapították, hogy a tegnapi tüntetéseken hatezer ember vevetett részt.

Ma éjszaka egy háromszáz főből álló csoport a Sebastopol Bulevardon újabb tüntetést kísérelt meg. A rendőrség erő-

lyesen feloszlatta a tömeget. Több letartóztatás történt. Több lövés is esett, de sebesülés nem történt.

(Chicago, aug. 25.) Ma éjszaka bombarobbanás történt. Három ház összeomlott. A halottak és sebesültek számát még nem lehet megállapítani. Egyes verziók szerint ez a robbanás nem az anarchisták műve, hanem az alkoholcsempészek merénylete volt.

A legközelebbi kisantant konferencia a magyar progandát fogja tárgyalni

Valkó magyar külügyminiszter megcáfolja, hogy valaha is beszélt volna Rothermerevel

(Budapest, aug. 25.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Egy délutáni lap azt a szenzációhajhászó hirt közli, hogy Valkó külügyminiszter Genfben beszélt volna lord Rothermerevel történt találkozásáról. A hír minden alapot nélkülöz, mert a külügyminiszter sohasem találkozott lord Rothermerevel és sohasem tette a neki imputált kijelentést.

(Prága, aug. 25.) A lapok jelentik,

hogy Benes külügyminiszter határozottan visszautasította lord Rothermerének azt az ajánlatát, hogy közvetít Csehszlovákia és Magyarország között.

(Prága, aug. 25.) A kisantant legközelebbi konferenciája fogja tárgyalni a magyar propaganda kérdését. A kisantant államok egységesen kívánnak rámutatni, hogy ez a propaganda a kelet békéjét fenyegeti.

Mit mondott Bratianu Maniunak a kisebbségi kérdésről

„El kell kerülnünk, hogy egymásra licitáljunk” — Hogyan fogja kezelni a miniszterelnök a népkisebbségi kérdést

(Bucuresti, aug. 25.) Az Adeverul ma feltűnést keltő információkat közöl Bratianu Jonel miniszterelnök kisebbségi politikájáról és arról, hogy — miért nem akart Bratianu választási kartellt kötni az erdélyi kisebbségekkel, bárha a néhány százezer szavazatra szüksége lett volna.

Bratianu Jonel úgy gondolja, hogy a kisebbségek között különbséget kell tenni. A zsidókkal meg lehet egyezni és ezért kartellt is kötött Fildermanékkal, mert a zsidókat nem tartja centrifugális tendenciájú elemeknek. Velük szemben a többi kisebbségek önálló népi és kulturális individualitás megőrzésére törekcsenek és Genf felé is néznek. Már pedig a liberális kormány feje éppenugy

pesszimista a Népszövetséggel szemben

ma, mint amilyen volt 1919-ben. Nem hiszi, hogy a Népszövetség valaha is meg erősödjék és a maga koncepcióit valamely erős államra rá tudja kényszeríteni. A miniszterelnök a nemzeti szuverenitás és államegység koncepciójához ragaszkodik és a Népszövetséget a mai idők kimirájának tekinti csupán.

A választások előtt éppen ezért Bratianu Jonel kijelentette, hogy

nem engedhető meg többé, hogy a kisebbségi pártok szavazataik ellenében szaporithassák követeléseiket.

A Stirbey-kormány idején, mikor először találkozott Bratianu Maniunak, első szava ez volt:

— Szeretném, ha meg egyeznénk a kisebbségek irányában elfoglalt magatartásunkról. El kell kerülnünk, hogy egymásra licitáljunk. Jobb szeretném, ha a kisebbségek izolálva maradnának.

Amikor közölték vele a népkisebbségi kartell megkötését, Bratianu Jonel így szólt:

— Válasszák meg a képviselőiket, de ne higgyék, hogy hozzájárulhatnak a kormány megbuktatásához, vagy fenntartásához.

A miniszterelnöknek az a felfogása, hogy teljesen függetlenül a kisebbségi pártok magatartásától, el kell kezdeni egy új erát a kisebbségek irányában. Törvényességre, jobb igazgatásra, nagyobb kulturális szabadságra, nagyobb engedékenységre hajlik a kisebbségek irányában és Tatarescu miniszter éppen ezekkel a kérdésekkel foglalkozik, amelyeknek megoldását Bratianu Jonel az ő feladatává tette.

Alapelvekként leszögezte Bratianu:

jó közigazgatás és kulturális szabadság, de az állam jogai érintetlenek és a román elem szuverenitása biztosítandó. A kisebbségi kérdést az állam unifikált törvényeinek belül kell elintézní

ez is a Bratianu alapfogadotatai közé tartozik. Barátságos és kedvező atmoszférát akar létrehozni, de nem hajlandó egyenlő félként tárgyalni kisebbségi párttal. Bratianu Jonel egyébként azt is hangsúlyozza, hogy

semmiféle külső intervenció nem jöhet a kisebbségi kérdésben,

még a Népszövetség által megszokott barátságos formában sem. Az ősz folyamán — fejezi be az Adeverul — megszavaztatandó törvények fogják jelezni a miniszterelnök új útját a kisebbségi kérdésben.

A kolozsvári Hadbírósg ma tárgyalja az államellenes eszmék terjesztésével vádolt nagyváradi munkások perét

(Cluj-Kolozsvár, aug. 25. A Mai Világ tudósítójától.) A kolozsvári VI. hadtest hadbírósga ma délelőtt kezdte tárgyalni Fülöp Jenő és Brémer Béla nagyváradi munkások ügyét, akiket államellenes eszmék terjesztésével vádolt meg a hadbírósgai vádirat.

Az érdekes bűnügy számai még a fél-évvel ezelőtti Kolozsváron megtartott kommunista ifjnmunkás pör eseményeibe nyulnak vissza.

Mint ismeretes, a nagy monstropör több mint ötvennégy vádlottja között szerepelt Fülöp Jenő és Brémer Béla is, akik azonban nem jelentek meg a tárgyaláson mivel az ókirályságban dolgoztak és így még csak arról sem értesülhettek, hogy vád alá helyezték őket államellenes izgatás címen.

A kommunizmussal vádolt ifjnmunkások vezetői a monstretárgyalás alkalmával vallomásaikban a távollevő Fülöpöt és Brémert nevezték meg, mint a nagyváradi mozgalom szervezőit és elmondták, hogy ők adták át nekik a lefoglalt brosurákat, a kommunista tendenciájú könyveket és a sejtrendszer megszervezésére szolgáló utasításokat.

A két vádlott terhére főképen terhelő vallomást tett Demetrovics Aladár fővádlott, akit a hadbírósg annakidején 3 évi fegyházbüntetésre ítelt.

A bíróság nagytanácsa a terhelő vallomások alapján Brémert in contumaciam 8 évi, Fülöpöt pedig ugyancsak távollétben 7 évi fegyházbüntetésre ítélte.

Időközben mindkettőt elfogták, a kolozsvári hadbírósg fogházába hozták, ahonnan kérték a per újrafelvételét, hivatkozva arra, hogy elítéltecsük alkalmával még csak nem is védekezhettek.

Újrafelvétel folytán került ma újra tárgyalás alá a két kommunizmussal vádolt ifjnmunkás ügye. A mai tárgyalásra beidézték Kaesó Zsuzsát, a nagyváradi Str. Moldovei 7. szám alatti ház tulajdonosnőjét is, mivel a vád szerint a vádlottak a házban többször megfordultak.

MAI PÉNZPIAC

Irányzat lanyhaság. Megfelelő kínálat, az árut fel is veszik. Áru 31.20, pénz 31.15. Font 7.86 és fél, dollár 161 és egy-negyed, pengő 28.35-ös áru. Zürich nyitás aug. 25. Berlin 12352, Amsterdam 20785, Newyork 51865, London 252162, Páris 2033 és fél, Milano 2825 és fél, Prága 1537, Budapest 9075, Belgrád 913, Bukarest 329, Varsó 53, L... ..

Bocsánatot kérek

Felkérték az alábbiak közlésére:

Az Országos Magyar Párt ügyvezető elnöke, dr. Inceády-Jocksmann Ödön ur önméltósága a Mai Világ tudósítójának határozottan kijelentette, hogy a párt vezetősége nem fog foglalkozni a lap 8. számában közölt Nyílt levéllel feltett kérdéseimre, „mert igen sok más egyéb elfoglaltsága van.”

Nyílt levelem megírása alkalmával már egészen bizonyosra vettem, hogy kérdéseimre választ kapni nem fogok. Elég naiv voltam azt hinni, hogy a választ azért fog elmaradni, mivel annak megadása kissé kényes probléma elé állítaná a Magyar Párt méltóságos elnökségét, hiszen ha jóhiszeműnek akarna látszani, százszázalékosan az én álláspontom helyességét kellene igazolnia. Az pedig ugyebár elképzelhetetlen valami, hogy nekem, alulirotnak, valamiben is igazam legyen. Nem lehet már csak azért sem, mert hisz én köztudomás szerint „nemzetem árulója, a demokrácia vasagáru kalandora, destruktív törtető, zsidók bérence, románok megfizettje, nemzetköziséggel kacérkodó diszmagyar, Tatarescu liberális inasa” és minden más vagyok, csak nem olyan valaki, akit komolyan is lehetne venni. Naiv fejemmel ilyenekre gondoltam. És mennyire tévedtem! A válasz nem azért maradt el, hanem mivel a párt elnökségének igen sok más egyéb elfoglaltsága van.

Most már sajnálom is, hogy a párt érdemeiben dus vezetőségét tapintatlan kérdéseimmel megzavartam. Tudhattam volna, hogy a központi irodában lázas tevékenység folyik. Most készítik elő a mezőgazdasági kamarai választásokat és mélyítik az összeköttetéseket az ukrán, bulgár, cipser és szerb kisebbségekkel. Statisztikai adatokat állítanak össze kisebbségünknek a teniszsportban és a dalművészetben elért eredményeiről. Új magyar nótakönyv összeállítás is folyamatban van. Sőt időt kell szakítani arra is, hogy az Újság és Keleti Újság közötti összefüggések nyomai gondosan eltüntessenek, viszont a Minerva lapkiadó részvénytársaság feltűnőbb módon becéltessék. Óh Istenem, mennyi munka és mennyi gond! Ehhez még a kánikulai hőség s az én időszerűtlen kérdéseim!

Illó tisztelettel bocsánatot kérek alkalmatlankodásomért. Ezután a lehetőséghez képest nem fogom háborgatni kérdéseimmel a Méltóságos Elnökséget, sőt inkább segítségére leszek hazaffias tevékenységében, részt veszek én is az adatgyűjtés és csoportosítás nagy munkájában. Az adatokat, — nehogy elkallódjanak — majd a nyilvánossággal is közölni fogom: lássa ország világ, milyen derék munka folyik itt. Szolgáljuk a közt egyesült erővel! Így egymásról alkotott véleményeink is minden bizonyról javulni fognak.

Maradok a Méltóságos Elnökségnek megkülönböztetett tisztelettel:

Dr. Deutscher Géza

Rados & Co.

Festéknagykereskedés

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 21.
Telefon 692.

Idegbetegségben, agyban, epilepsziában, migrénben, háterincorvadásban és minden másféle betegségben szenvedőket felvesz a legszakszerűbb kezelésre a

„NERV A”-szanatorium

Cluj-Kolozsvár, str. Regală (Majális-u.)
12a. Speciális kezelések: psycho-és hypnotherapy, Wagner-féle máláriás kezelések, hűdés, bennulások kezelése a legmodernebb villanygépekkel és gyógyfürdőkkel.

Liberális körökben biztosra veszik a nemzeti párttal való megegyezést

Nemzeti párti körökben nem tulajdonítanak jelentőséget a szövatai tanácskozásoknak

(Cluj-Kolozsvár, aug. 25. Saját tud.) A politikai élet nyári csendjében szenzáció erejével hatott az a hír, mely szerint Presan tábornok tegnapelőtt és Tatarescu miniszter pedig tegnap Szovátra érkezett, hogy Dan Sever nemzetipárti képviselővel fontos tanácskozásokat folytassanak. Ez a tanácskozás annál nagyobb érdekességre tarthat számot, miután csak nem régebben adtak hírt arról a lapok, hogy az augusztus közepére tervezett szövatai barátságos találkozó, mely a liberális és a nemzeti párt közeledését segítette volna elő, Maniu Gyula magatartása miatt meghiúsult.

Jól értesült liberális körökben az a vélemény alakult ki ez ügyben, hogy a tárgyalások a két párt között augusztus közepére tervezett találkozó meghiúsulása után sem maradtak abban, minek bizonyítéka a tegnapelőtti szövatai tanácskozások, melyekről azonban még semmi hír sem szivárgott ki. A liberális jól értesültek a megegyezést bizonyosra veszik. Ezzel szemben a nemzeti parasztpárt egyik vezető egyénisége kijelentette a Mai Világ munkatársának, hogy egyelőre szó sem lehet a két párt közötti megegyezésről és a jelenleg folyamatban levő szövatai tárgyalások ez irányban nem bírnak semmiféle fontossággal.

Az angol bankárok megbizottja szerint a CFR teljes újjászervezésére volna szükség

A százmillió fontos angol kölcsön tárgyalásai

(București, aug. 25.) A Politica jelenti: Mint értesülünk, Bratianu Vintila folytatja tárgyalásait a százmillió fontos angol kölcsönről. Az angol konzorcium részéről Howard Kelley tárgyal. A pénzügyminiszter ebből az összegből husz millió fonton a CFR újjászervezésére szeretne fordítani. A kölcsönadók azt kívánják, hogy mindezeket a munkálatokat angol és amerikai ipar

vezesse. A berlini lapok szerint a pénzügyminiszter nem fogja elfogadni ezt a feltételt. Lehet, hogy ezen a ponton a tárgyalások megszakadnak. Howard Kelley beutazta az országot és közölte Dumitriu közlekedésügyi miniszterrel, hogy a Bratianu-féle terv nem valósítható meg. Véleménye szerint a CFR teljes rekonstrukcióra szorul, hogy az ország újjáépítését szolgálhassa.

Komolyan fenyegett a román valutát a bécsi bankóhamisítás

Egyelőre huszezer darab százlejest akartak forgalomba hozni

(Bécs, aug. 25.) A rendőrség ma hivatalos jelentést adott ki a százlejesek hamisításának letartóztatásáról. Megállapítja a bécsi rendőrség, hogy a hamisító gyár leleplezése komoly veszedelemet hártott el, amely a román valutát fenyegette. A gyár már teljesen készen állott a munka megkezdésére és gyártmányait nagyon nehezen lehetett volna megkülönböztetni a valódi százlejesektől, olyan tökéletesek voltak a hamisítványok.

A román követség titkára tegnap meglátogatta az Eichgraben melletti hamisító fészket. A gépek és a papírraktár

egy rejtett szobában voltak, az előhívó kamrárt pedig a padláson állították fel. Egyelőre huszezer darab százlejest akartak forgalomba hozni. Szombaton akarták a nyomást megkezdeni. Az anyagokat különböző bécsi cégektől szereztek be, amelyek nem is sejtették, hogy hamis pénz gyártására akarták használni.

Öt számológépet egy vidéki városban vásároltak. Grünbergnek Jasiban fűszerboltja van, Weiss egy jásii lámpagyár igazgatója volt. Ugy látszik, hogy még többen vannak beavatva az ügybe.

Két új út furását kezdik meg a kolozvári városi vízművek szászfenesi telepén

(Cluj-Kolozsvár, aug. 25. Saját tud.) A kolozvári városi vízművek vízszolgáltatása ellen évek óta számos panasz hangzott el, mely panaszok a vízdíjak emelése óta mindinkább fokozódnak. A városi tanács végre belátta a helyzet tarthatatlanságát és a vízművek szászfenesi telepén megkezdte két új kut furása céljából a mérési munkálatokat.

A kutak furását a jövő hét folyamán megkezdik. Az új kutak furásával kapcsolatban a városi tanácsnak gondoskodnia kell a főgyűjtő kut megfelelő kimélyítéséről is, ami nagyobb investációt igényel.

A vízművek igazgatósága elkészítette a vízművek kibővítési tervét és ideiglenesen enyhíteni fogják a nyomáscsökkenést. Az idén a város

vízkerészt véglegesen aligha tudják megoldani, mert a vízművek a legelhanyagoltabb állapotban vannak, tekintve, hogy évek óta semmiféle beruházást erre a célra nem eszközöltek. Ez az állapot alaposan meglátszik egy víztelepen, valamint a csőhálózaton, melynek nagy része annyira hiányos, hogy a víz jelentékeny része a talajban folyik el.

Néhány nappal ezelőtt a Majális-utcában csőrepedés volt, amikor is 20 méter új csövet kellett a Majális-utca felső részében lefektetni, hogy a víz földalatti elszívárgásának elejét vegyék. Ugyanilyen a helyzet a város többi részében is.

A technikai ügyosztály véleménye szerint a városi vízművek rendbehozatalához négy-öt éven keresztül óriási investíció szükséges és már a jövő évi költségvetésben 8-10 millió lejt fognak előirányozni a vízművek csőhálózatának kijavítására és gépek kicserélésére.

Elkobozták „A tulvilági hit”-et meri plágium

(München, aug. 25.) Az országos törvényszék rendeletére elkobozták a könyvkereskedésekben dr. Kemmerich Miksa ismert nevű müncheni okkultista író legújabb művét, amelynek címe: A tulvilági hit. A rendőrség a könyv terjesztését ideiglenesen betiltotta.

Az elkobzásnak a törvényszék végzése szerint az az oka, hogy dr. Kemmerich átvett művébe majdnem szóról-szóra Gruber Károlynak, a müncheni műgyetem nemrég elhunyt tanárának könyvéből, amelyet bizalmasan mutatott meg Kemmerichnek, egész fejezeteket és az elhunyt tanár barátai ezért feljelentést tettek Kemmerich ellen. Az író azzal mentegetőzik, hogy Gruber Károly, aki tudvalevőleg szintén közismert nevű okkultista író volt, felhatalmazta őt, hogy kéziratban lévő művének egyes részeit a saját könyvébe átvegye.

Ezzel szemben a kihallgatott tanúk, köztük báró Schrenck-Notzing is eskü alatt vallották, hogy Kemmerich erre nem kapott felhatalmazást Grubertől. Jelentkezett egy ügyvéd is, aki előadta, hogy mikor Gruber Károly megtudta, hogy dr. Kemmerich Miksa visszaélt bizalmával és a neki kéziratban átadott művéből hosszú részeket a saját könyvében mint eredetit közölt, megbizta, hogy indítson pört Kemmerich ellen és az ügyvédi felhatalmazást erre egy nappal halála előtt írta alá.

SZINHAZ-MOZI

Jackie, a karmester

A hollywoodi gyermekeknek nyilván nagy előnyük van a világ összes többi gyermekei felett. Ebben a városban ugyanis, amely a film Mekkája, először vezették be a rendszeres oktatást a film segítségével az összes iskolákban. Egy nagy amerikai lap így mutatja be most Jackie Coogant, amint az iskolában filmről tanulja a természetrajzt, ugyanez a lap elárulja, hogy Jackie Coogan e szemléltető oktatás nélkül könnyen írástudatlan maradt volna, mert a sok filmezés közben nem ért rá tanulni. A film útján való tanulásban azonban elemében van a kis művész, úgy hogy az iskola dacára is nyugodtan folytathatja tovább foglalkozását, a filmezést, úgy hogy nem kell karrierjét abban hagynia.

Hozzátehetjük, hogy Jackie Coogan nemcsak a filmen csodagyermek, hanem a zenében. Nemrég fedezték fel, hogy egészen páratlan zenei talentum. Egyik legújabb filmjének kísérő zenéjét maga vezényelte az orchesternek, úgyhogy a sajtó meghívott képviselői most csodákat írnak Jackie Cooganról, a karmesterről is.

Illatszerek Kölni vizek

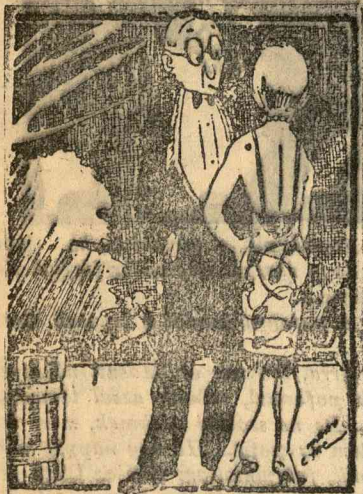
Rózsa M. ROYAL drogeria
Cluj, Piața Uniri (Főter)

Dobozokat,
posta és
vasuti ládákat
promt szállít a
„LEMNOS” LÁDAGYÁR
Cluj. Calea Moșilor 23. Telefon 645.

A Família kenyérrel magas táperezénél fogva 25% megtakarítás érhető el

HIREK

Házasság örömei

— De hát miért nem akar Nelli férjhez menni?

— Azt mondja, hogy nincs rá szüksége. Van papája, aki már hajnalban káromkodik, kutyája, amely egész délután morog és egy macskája, amely az éjjelt háson kívül tölti — minék akkor még egy férj is?

A ringlispil

elárvult lovaira, hattyúira és fenevadaira újra visszakerülnek a cselédek, — ha jobban tetszik, háztartási alkalmazottak, akiket a kolozsvári városi tanácsnak afrikai szellemű rendelete száműzött a vásárnapi sétaterről. Szomorú látvány volt, amint minden vasárnap kora délután szuronyos katonák és rendőrök állottak el a sétatér bejáratait és nem engedték be a cseléd-formájú leányokat. Csak néha tettek kivételt, ha egy-egy csinos — leányare passepartoutja, általános menetlevele élénkebben beszélt, mint a sivár, élettelen rendelet. A főtér korzó tilalma után a sétaterről is száműzték a cselédleányokat, amire a kolozsvári tanácsnak patentet kellett volna kérnie, hiszen ilyen páratlan bölcsességet előtte senkisémet talált fel a világon.

A nagy francia forradalom a szabadság, egyenlőség és testvériség eszményeit ültette az emberész oltárára és a legtöbb ember azt hiszi, hogy ezek az eszmények immár élő valóságok. Mások meg úgy gondolják, hogy a termelési rend átalakításától letne várni ezeknek a magas ideáloknak megvalósulását. Ugyanakkor a saját legközvetlenebb környezetükben sem vagyunk hajlandók megkezdni a valóban emberséges életmódot, az embertárs megbecsülését, ami nélkül nem lehet elképzelni jobb társadalmi rendet. Az önbecsülés hiányából következik a mások megbecsülésének hiánya és lenézése, kikülönítése azoknak, akik vagyonban, műveltségben, születésben „alacsonyabbak” nálunk. Ennek a rideg, önző felfogásnak az eredménye az olyan megalázó és céltalan rendelet, amilyen a sétatér és korzó publikumának szociális megválogatás volt, megcáfolva mindent, ami egy demokratikus közülethez méltó.

— Eltemették Lovász Márton. Budapestről jelentik: Tegnap temették el nagy részvét mellett Lovász Márton, a Károlyi-kormány volt miniszterét. A temetésen az újságírószervezet nevében Pünkösdi Andor, a 48-as párt részéről P. Ábrahám Dezső mondtak beszédet.

Hamilton kapitány ma repül Kanadába Londonból

(London, aug. 25.) A kedvező időjárási jelentések hírére Hamilton repülőkapitány és Newton ezredes elhatározták, hogy a délután folyamán utnak indulnak a kanadai Ottavába. Repülőgé-

pük, a St. Rafael nevű kétédeses Fokker. A repülőket útjukon Wetterham hercegnő is elkíséri, aki maga is ismert pilótanő.

Gajda veit elrabolták fegyelmi ügyének aktáit

(Prága, aug. 25.) A városi rendőrség az éjszaka házkutatásánál a fasiszta párt titkárságának és a fasiszta lap szerkesztőségének helyiségeiben. Több kompromittáló aktát elkövetettek.

A külügyminisztérium egyik titkárságának villájában éjjel fegyveres emberek törtek be és elrabolták a Gajda tábornok fegyelmi ügyére vonatkozó iratokat.

A zsebmetszés démona a kolozsvári állomáson

(Cluj-Kolozsvár, aug. 25. A Mai Világ tudósítójától.) Az állomási rendőrség főnöke, Fărăgău rendőrkapitány a tegnapi délelőtti letartóztatott Buzsna Mária 24 éves zsebtolvajnőt, aki az erdélyi vasutvonalakon utazgat ilyen minőségben több mint egy éve. A csinos zsebmetsző, letartóztatását Resteman Anica feljelentése előzte meg, akinek ellopták az állomás várótermében huszezer lej tartalmazó rejtéskönyvét.

A feljelentő elmondta, hogy a váróteremben egy csinos hölgy ült mellé, beszélgetésbe eredt vele, mind közelebb húzódott hozzá, később pedig egy arra elhaladó férfi felé kiáltott:

— Ah! Maga itt. Üdvözlöm! — és erre felkelt és a pardont mondva, a férfivel együtt eltávozott. Vele együtt tűnt el az értékes pénzestárca.

A rendőrség a feljelentés nyomára néhány óra múlva lefogta az állomás te-

rületén. A feltűnő szépségű, elegáns zsebmetsző kezdetben mindent tagadott, megmozgatása alkalmával azonban némi hiánnyal, megtalálták dus hajába rejtve az elloptott összeget. Ezután őszinte, beismerő vallomást tett.

— Szerencsétlenségem vitt a bűnre — mondotta megtörtén. — Szüleim gazdag nyitrai földbirtokosok és mint gazdag lány, szerelmes lettem egy cseh orvosba, aki megszöktetett a szülői háztól, Bécsbe, Párisba, majd a Riviérára vitt.

További elbeszélésében, filmtémászerűen bontakozik ki egy nagyvilági életet kedvelő csinos nő kalandos élete. Az orvos egy szép napon otthagyta, nemskára pénz nélkül maradt. Nem mert szüleihez hazamenni, hanem Csehszlovákiába utazott, ahol hosszas bolyongás után összeakadt zsebmetszőkkel, akik rövid munka után bevezették mai mesterségébe.

— Hat és félszázalékra szállította le az Osztrák Nemzeti Bank a leszámítolási kamatlábat. Bécsből jelentik: A Nemzeti Bank a váltóleszámitolási kamatlábat 6 és félszázalékra szállította le.

— Negyvenöt amerikai újságíró érkezett Budapestre. Tegnap este 45 amerikai újságíró érkezett a magyar fővárosba. A vendégeket afőváros, a kormány és az amerikai követ fogadták a pályaudvaron.

— A cárevics élt. A Matin jelenti: A legutolsó cárevics, Alexej nagyherceg nem halt meg, hanem Bromberghen él. Helyette a szakácsa fiát ölték meg a bolsevisták.

— Danzigban internálják az orosz emigránsokat. Varsóból jelentik: A danzigi hatóságok a Lengyelországból kikutatott orosz emigránsokat, kik ott monarchista propagandát folytattak, koncentrációs táborokban internálták. A danzigi orosz kereskedelmi misszió felajánlotta az emigránsoknak, hogy előzetes lojalitási nyilatkozat után visszatérhetnek hazájukba, az emigránsok azonban erre nem voltak hajlandók.

— Ostorral párbajoznak egy démoni szépségű asszonyért a pusztában a rabló meg a mérnök, hihetetlenül izgalmas mese keretében. Greta Garbot, a világ egyik legszebb színésznőjének tartják mindenütt, mert ez a remek svéd leány az emberi érzések egész teljes skáláján egyenlő biztonsággal tud játszani. Greta Garbo hideg szenvedélye fűti forróra a Párbaj a pusztában című filmet, amely az Opera Mozgó nagy szenzációja és minden előadásán elnyeri legfőbb jutalmát, a közönség elragadtatott lelkesedését. Előadások félhat, félnyolc és féltíz órákor.

— Lindberg barátja lezuhant és szörnyet halt. Newyorkból írják: St. Louisi jelentések szerint Stumpf hadnagy, Lindberg egyik legjobb barátja két nappal ezelőtt repülőgépet bérlet, hogy egy kisebb utat a levegőben tegyen meg. A gép lezuhant és a szerencsétlen hadnagy szörnyet halt. A pilóta súlyosan megsebesült.

— Az élő szó szerelmese. Berlinből írják: Az egyik német filmujság érdekes feljegyzést közöl a Hollywoodban meginterjujolt Bíró Lajosról. A kitűnő magyar író rengeteg pénzt keresett Amerikában filmdarabjaival s igen tekintélyes fizetést kap mint film dramaturg s mégis visszakészül Európába. Nem bírja már az amerikai iramot s vágyik vissza egy kis kényelmes kulturlevegőt szívni első szinpadai sikereinek színterére. Bíró Lajos, írja a filmujság, az élő szó szerelmese. A hűből és vérből való színészek még ma is jobban érdeklik, mint a film néma színjátékosai. Bíró Lajos a következő esztendő kijelentéssel fejezte be az interjút: — Igen, visszatérek régi szerelmemhez, a drámaíráshoz, mert jobb szeretem látni, hogy ötszáz ember hallja, mint hallani, hogy ötmillió ember látta, amit írtam.

Párbaj a pusztában Opera Muzgóban

— A KKASE kerékpáros kirándulása. A KKASE kerékpáros szakosztálya 1. hó 28-án, vasárnap kerékpáros kirándulást rendez. Utirány: Szászfenes, Szent-László, Várfalva, Torockó; visszafelé: Torda, Kolozsvár, Indulás szombat este fél 11 órákor a vármegyeházától. Vezető Véber Oszkár szakoszt. elnök. Fürdőruhát mindenki hozzon. Kedvezőtlen idő esetén indulás reggel 5 órákor az Operától.

— 7500 dollárt ajánlott fel egy milliómos, hogy a walesi herceget láthassa. Londonból írják: Ismeretes, hogy a walesi herceg és öccse a yorki herceg most Kanadában vannak. Ezzel kapcsolatban érdekes esetről ír az egyik kanadai újság. Egy kanadai milliómos elhatározta, hogy mindenképpen látni akarja hosszabb ideig a walesi herceget. Felajánlott tehát 7500 dollárt, ha meghívják arra a táncestélyre, amelyet a herceg tiszteletére rendez. A rendezőség azonban kereken elutasította a milliómos ajánlatát.

— A manduriai rendőrfőnök Párisba érkezett és mingyárt meglopták. Párisból jelentik: Manduriból Párisba érkezett Tetsutaro Jujivara rendőrfőnök, hogy a francia rendőrséget tanulmányozza. Egy hotelben szállt meg s mingyárt megérkezése napján meglopták. Mialatt a hotel éttermében vacsorázott, valaki álkulccsal kinyitotta szobáját és ellopták az egyik bőröndjéből 20.000 frankot. Nem tett jelentést az esetről a rendőrségnek, hanem maga kezdte meg a nyomozást és bámulatos gyorsasággal kézre is kerítette a tolvajt.

— Elmentés közben a tengerbe fulladt egy angol tábornok. Londonból írják: Fleming Jenkins tábornok St. Leonard fürdőhelyen ki akart menteni a tengerből egy fuldokló öregembert és annak lányát. A tábornok és a fiatal lány örvénybe kerültek és a tengerbe veszttek, az öreg embernek azonban sikerült megmenekülnie.

— Amerikai magyar pilóta halálos szerencsétlensége. Newyorkból jelentik: Kis Ferenc, kassai származásu magyar pilóta egy pilótatársával ezer méter magasságból lezuhant és szörnyet halt. Mindössze huszonnégy éves volt. Az amerikai magyarság osztatlan részvétele mellett temették el.

SPORTVILÁG

Két lesznek az uszó bajnokaink. Nagy eseménye lesz Románia uszó életének az augusztus 28-án Marosvásárhelyen megrendezendő verseny, mely ugy külsőségeit, mint sportbeli értékét tekintve a legnívósabb bajnoki versenyünk lesz.

A Pusztai-verseny Erdős Márta KAC és Gensicht Ilus (KAC) rekordján kívül semmi elsőrangot nem produkált. Azóta Erdős Márta (KAC), Horatschek (HTV), Czizler (MSE), Felicides, Bánya, Orosz, Asztalos, továbbá az NSE 4.100-as stafétája olyan formában vannak, hogy legtöbb számban elsőrangú eredményekre van kilátás.

A 800 és 400 méteren Horatschek (HTV) kiváló formában van. A két bajnokság feltétlenül az övé. A 100 méteren nem tiszta a helyzet. Felicides nincs olyan nagy formában, mint a tavaly. Ezek dacára mégis Felicides győzelmét tartjuk valószínűnek. 100 méteres háton az idei formák nem kielégítőek. A versenyt valószínűleg Bánya (KAC) nyeri. A 100 m. mellen Asztalos éppen olyan biztosan nyeri versenyét, mint Horatschek. Nagy küzdelem várható az 50 m. női mellúszásban, ahol az új rekord Gensicht Ilus és Hecht Éva vívnak nagy harcot. Nem lesz azonban ellene a 100 m. női gyorsúszásban Erdős Mártának. Ő egyike a biztos győzteseknek. Eredménye vagy rekord, vagy ahhoz közelálló lesz. Garancia erre képességei mellett szorgalmas tréningje.

Kehrling nyerte meg a kolozsvári hölgyek díját. Tegnap Temesváron játszottak egymás ellen Kehrling és Lupp dr. a kolozsvári hölgyek díjáért. A versenyt és egyúttal a díjat Kehrling Béla magyar champion nyerte meg. A döntőben 6:3 kilencet arányban verte a román bajnokot, Lupp dr.-t.

A Kinizsi revánssra hívta ki a Bátyát. A Kinizsi, amely mint ismeretes, vasárnap 6:0 arányú súlyos vereséget szenvedett Szegeden a Bátyától, nem nyugszik meg ebben a vereségben. A Kinizsi vezetősége irreálisnak tartja az eredményt, melyet azzal magyaráz, hogy a csapat pénteken indult el Temesvárról, egész éjszaka és szombaton délelőtt utazott, Szombathelyen szombaton délután a Sabariával játszott s azután újra vonatra ült, hogy vasárnap Szegeden tegyen eleget kötelezettségének. A csapat teljesen fáradtan állt ki a szegedi mérkőzésre s így megközelíthetően sem fejthette ki kétségtelenül kiváló tudását.

A Kinizsi rövidesen ki szeretné reparálni a szegedi csorbát s ezért szeptember 4-re revansmérkőzésre hívta ki a Bátyát, amely még nem döntött, hogy eleget tesz-e meghívásnak.

Játékos hírek. Reményi, a Haggibbor kiváló játékosa állandó tartózkodásra Csernovitzba költözött, ahol a Hakoah színeiben fog tovább szerepelni. — Raduch, a KAC kiváló játékosa vasárnap mutatkozott be új egyesületében, a Dragos Vodában a Hakoah elleni mérkőzésen. Győzött a Dragos 3:1 arányban. A gólok közül Raduch egyet lőtt. A csernovitzai lapok megállapítása szerint Raduch volt a mezőny legjobb embere. — Farkas Ernő, a Haggibbor kiváló centere és Pollák Dániel, a Haggibbor bekkje vasárnap, illetve kedden tartják edzőjüket.

Esőköppeny

Lei 850-tól

dtmenetikabát

Lei 2900-tól. Trench-Coats

Raglan lei 3500

M. NEUMANN

férfi és fiuruhaárúháza Cluj. Főter

Goga nem hajlandó életre támasztani az antiszemita mozgalmat

(Bucurest, aug. 24. Saját tudósítónktól.) A kormányhoz közelálló Politica című lap „Az antiszemitizmus és Goga Octávián” cím alatt a romániai antiszemitizmus helyzetével foglalkozik. Megállapítja, hogy a választások szükségessé tették az antiszemita liga likvidálását. Egyesek ugyan megpróbálták visszaépíteni a régi frontot, Cuza, Sumuleanu és Paul Iliescu kibékítésével, a kísérlet azonban nem sikerült.

A sikertelenségek láttán Sumuleanu és Paul Iliescu megpróbálkoztak

kontaktusba lépni Goga Octávián pártjával és barátaival remélve, hogy a volt belügyminisztert is meg fogják majd nyerni az eszmének.

Megbízható információink alapján — mondja a lap — állíthatjuk, hogy Goga ellene van minden ilyen kalandos politikának és továbbra is a néppárt hű katonája marad. Ellenben — az ősz folyamán — néhány politikai szabadelőadást fog tartani, amelyek minden bizonnyal nagy visszhangot fognak kelteni az ország közvéleményében.

Meggyilkoltak egy német fajvédő agitátort

A rendőrség azt hiszi, hogy vértörvényszéki gyilkosságról van szó

(Berlin, aug. 25.) A politikai rendőrség újabb vértörvényszéki gyilkosságot fedezett föl. Szombaton délután a hamburg-berlini vasútvonal mentén, Ludwigslustnál egy holttestet találtak, amely körül

belül 25 éves férfit. Nyakán kötél volt és olyan zubbonyt viselt, mint a fajvédőkönkéntesek tagjai. A rendőrség azt hiszi, hogy a meggyilkolt ember Köhne Károly brémai fajvédő agitátor.

Hazaszállítják minden országból az orosz emigránsokat

(Bécs, augusztus 25.) Valószínűleg népszövetségi intervencióra minden országban előkészítik az orosz emigránsok hazatérését. Danzingban, az ott tartózkodó monarchista orosz emigráltakat táborba gyűjtötték és nyilatkozatot akartak velük aláíratni, hogy nincs kifogásuk Oroszországba való visszaszállításuk ellen, ha a jelenlegi kormányzat minden büntető szankciót felfüggeszt velük szemben. Az emigránsok túlnyomórésze megtagadta a nyilatkozat aláírását.

(Bucuresti, aug. 25. Saját tud.) Két

nap előtt a fővárosba érkezett Albert Thomas, a nemzetközi munkakamara elnökének megbízásából Robert Schlemmert, aki tanulmányozni fogja a Romániába menekült oroszok és örmények repatriálási módjait. Tárgyalást folytatott Franasovici belügyi államtitkárral, akivel megállapodásra jutott, hogy azoknak a bevándoroltaknak, akik nem repatriálhatnak az országból, ideiglenes jellegű Nansen utleveleket bocsátjanak ki, amellyel elhagyhatják az ország területét. Az ügyre vonatkozólag egyébként a legközelebbi minisztertanács is határozni fog.

Revolveres fenyegetésekkel a nagyváradai személyvonat megállítására kényszerítették az egeresi váltóór

A 90. számú vasúti őrház titka

(Cluj-Kolozsvár, aug. 25. A Mai Világ munkatársától.) Az Egeres tőzsomzédságában levő 90. számú vasúti őrháznál tegnap éjszaka titokzatos események játszódtak le. A misztikumokból egyelőre csak annyi világlik ki, hogy a kilencven éves váltóórre, Kordis János, a bakterház előtt vészjelzéssel leintette a Nagyvárad felől jövő személyvonatot. A vonatvezető személyzet közelgő szerencsétlenséget sejtett a vészjelzések mögött. Megállás után felelősségre is vonták a váltóórre, ez azonban felelet helyett halálsápadtan hebegett néhány hangot, majd elájult a nagy izgalmak következtében.

A vonat ilyen körülmények között lényeges késéssel futott be Kolozsvárra, ahol jelentést tettek az esetről a vasúti ügyi felügyelőségnek, ugyanakkor pedig jelentés érkezett a kolozsvári esendőparancsnoksághoz, ahol Bota esendőkapitány személyes vezetésével megindultak a vizsgálatok a titokzatos ügyben.

Először is az eset főszereplőjét, a váltóórre hallgatták ki, aki elmondotta, hogy a vonat érkezése előtt mintegy negyedórával négy marcona alak állított be hozzá.

— Hé bakter — mondotta az egyik,

egy félszemű — állítsd meg a vonatot, ha erre jön, mert Kolozsvár-felé akarunk utazni!

A megszeppent váltóórre mindent elkövetett, hogy meggyőzze őket a kérés teljesítésének lehetetlenségéről, az éjszakai látogatók azonban erre egészen vad esaközkhöz folyamodtak. Az egyik tört rántott elő, kettő revolvért, a negyedik meg egy kötelet tartott a váltóórre felé, aki fűt-fát megígért, csak hogy megszabaduljon az életveszedelemből.

A letartóztatásban levő váltóórre fantasztikus vallomását megerősíti a felesége vallomása és maga a megállított vonat személyzete is elismer annyit, hogy lefékezés után négy alak szállt be a vonat tulsó oldalán, az egyik harmadik osztályba. A vizsgálatot folytatják.

— Nem volt tüntetés tegnap Kolozsváron. Meg kell cáfolnunk az egész városban elterjedt hírt, hogy mint a külföldi városokban, nálunk is tüntetés zajlott volna le. Amint szemfüles riporterünk megállapította, a Wesselényi utcában összegyűlt nagy tömegnek nem volt tüntető szándéka, hanem egyszerűen mindenki be akart jutni a Golya-áruházba, hogy olcsón vásárolhasson.

Fogadjunk...

— Fogadjunk, el sem hiszi, ha mondom, hogy vannak még bátor férfiak Kolozsváron...

— A pofonra gondol a tegnapi strandon?

— Arra, Pancser ur. Másutt nőket védenek pofonnal, nálunk azzal támadják őket... De ne szóljon senkinek, mert szégyenlem az esetet... Ha egy nappal előbb történik, felajánlottam volt az illető férfit Sacco helyett Fuller kormányzóknak...

— És a szegény Vansettit cserbenhagyta volna?

— Szépen Pancser ur. A részére azt kértem volna, hogy Kolozsváron ülnének villamos székbe... A mi dramunk humánus és gyengéd dram, az nem öl embert, még egy lámpát sincs szíve felgyújtani... Mikor az árat felemeli, akkor is milyen szemérmesen pislog...

— Mi igaz abból, hogy Titulescu nem fogadta el az angol kölcsönt, mit találnak nekik?

— Igaz, Pancser ur, igaz. Kereken és büszkén visszatartotta, mikor kínálták most, mert nem adták azelőtt, mikor kérte...

— Szóval Titulescu jól visszafizette a kölcsönt?

— Így fizette vissza, Pancser ur, és ebben is maradtunk.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. — Állástkeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbiunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Menyasszonyok, vőlegények sze rencsések lesztek, ha ékszeri és jegygyűrűt Markovitsól vesztek. Cluj, Fő-ter 6.

Megjötték a legújabb divatu női télikabát modellek az olcsóságáról közismert Park áruházba. Malom-ucca 6. Tekintse meg kirakatunkat.

Kitűnő jó házikoszt kapható központban kihordásra is. Gunczermel Wesselényi Miklós-ucca 7.

Móricz futáiroda Cluj, str. Regina Maria 14. Minden megbízást elvállal Sighet-Satmar-Oradea-Timisoara-Braşov-Bucurestibe naponta futárok indulnak. Elintéznek minden ügyet, utlevelet, leveleket, csomagokat visznek és hoznak. Vidékiek vizumoztatása soron kívül. Információk, kereskedők, gyárosok, magánosok és házasulandók részére.

Waginger József műasztalos butorai kolozsai olcsók, Cluj, Deák Ferenc-ucca 30. szám.

Angol-francia női ruhákat, kézimunkát, fehérneműt a legazább kivitelben a legutányosabb árban készít a „Mode de Paris” szalon, Bolyai-ucca 2.

Építésszek és építetők figyelme. A legolcsóbb vasrácsokat és építtelakatos munkákat Kendoff István lakatosmester készíti. Str. Noua (Ujj-ucca) 20.

A könyvtár szencziója „A fejedelmi ház vagy Klárka, a halálraítelt mánás leánya” nagyszerű történelmi regény János Zsigmond erdélyi fejedelem korából. Eddig 50 füzet jelent meg. Az egész mű 80 füzet. Egy füzet 3 lej. Kapható minden újságárusító helyen. Kiadja Polonyi Albert Cluj.